

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 40/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s. r. o., Lermontovova 14, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Eduard Andrašovič, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 7 Er 7/2008 zo 14. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 Er 7/2008 zo 14. júla 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou exekučného konania na strane povinného. Sťažovateľka podala na okresnom súde návrh na zastavenie exekúcie a návrh na povolenie odkladu exekúcie, ktoré odôvodnila tým, že okresný súd na exekučnom titule nesprávne vyznačil jeho právoplatnosť, keď namiesto 28. júla 2007 uviedol dátum 27. júla 2007, čím porušil príslušné ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, resp. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov. Sťažovateľka k tomuto ďalej uviedla, že okresný súd „... si pri udeľovaní poverenia na vykonanie exekúcie, zanedbal povinnosť a neskontroloval, či je rozhodnutie vykonateľné a právoplatné, t. j. neskúmal prípustnosť exekúcie“, pričom „nesprávnym vyznačením právoplatnosti na rozsudku sa tento stal nevykonateľným a nenadobudol ani právoplatnosť, keďže táto bola vyznačená v rozpore so zákonom“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „Okresný súd Levice rozhodnutím zo dňa zo dňa 14. 07. 2017, sp. zn. 7 Er/7/2008-114, porušil právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a právo na súdnu a inú právnu ochranu.“

Rozhodnutie Okresného súdu Levice zo dňa zo dňa 14. 07. 2017, sp. zn. 7 Er/7/2008-114 sa zrušuje.

Okresný súd Levice je povinný zaplatiť sťažovateľovi sumu vo výške 9.000,- Eur (slovom deväťtisíc eur) ako primerané finančné zadosťučinenie a náhradu jeho nemajetkovej ujmy, v súvislosti s porušením základných práv a slobôd.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi, k rukám právneho zástupcu sťažovateľa, náhradu trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia

sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Sťažovateľka pred ústavným súdom tvrdí, že napadnutým uznesením okresného súdu malo dôjsť k porušeniu jej v petite sťažnosti označených práv, a namieta, že okresný súd na exekučnom titule nesprávne vyznačil dátum právoplatnosti tohto exekučného titulu, v dôsledku čoho predmetný exekučný titul „*nenadobudol právoplatnosť*“ a „*stal sa nevykonateľným*“.

II.1 K výroku zamietajúcejmu návrh na zastavenie exekúcie

Ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade poukázať na skutočnosť, že sťažovateľka podala na okresnom súde návrh na zastavenie exekúcie s poukazom na ustanovenie § 57 ods. 1 písm. g) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“). Podľa § 58 ods. 5 Exekučného poriadku proti rozhodnutiam podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h), k) až m) je prípustné odvolanie. Ako z ustanovenia § 58 ods. 5 Exekučného poriadku vyplýva, odvolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. Prípustnosť odvolania je daná nielen v prípade rozhodnutia, ktorým sa exekúcia zastaví (pozitívne rozhodnutie), ale aj proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým bol návrh na zastavenie exekúcie zamietnutý (negatívne rozhodnutie).

V teórii sa vyskytli určité pochybnosti, či slovné spojenie „rozhodnutia podľa“ zahŕňa aj rozhodnutie o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie (negatívne rozhodnutie),

pokiaľ bolo zastavenie navrhované z dôvodov uvedených v ustanovení § 57 ods. 1 Exekučného poriadku. Súdna prax sa v rozhodujúcej väčšine rozhodnutí prikláňa k stanovisku, podľa ktorého je odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie prípustné, čo vyjadril aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rozhodnutiach vo veciach sp. zn. 1 Cdo 308/2006, 3 Cdo 306/2008, 3 Cdo 130/2009, 4 Cdo 207/2012 a sp. zn. 5 Cdo 327/2009. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa vyskytol aj názor, ktorý zastáva senát 6 Cdo, podľa ktorého v týchto prípadoch odvolanie prípustné nie je (napr. sp. zn. 6 Cdo 171/2012), tento je však vzhľadom na prevládajúci právny názor ostatných senátov ojedinelý.

Rovnakou otázkou sa zaoberal už aj ústavný súd, ktorý vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že odvolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie pri splnení podmienok podľa § 58 ods. 5 Exekučného poriadku (II. ÚS 232/2012, II. ÚS 412/2013 a IV. ÚS 529/2011).

Argumentácia sťažovateľky týkajúca sa vyčerpania právnych prostriedkov v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom zákone, t. j. že proti napadnutému rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie a ani iný riadny či mimoriadny opravný prostriedok, a teda že sťažovateľka pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpala všetky právne prostriedky nápravy, ktoré jej zákon účinne poskytoval, nie je vzhľadom na uvedené vecne správna, pretože ako už bolo spomenuté, Exekučný poriadok umožňoval sťažovateľke i inú ochranu ňou označených práv.

Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušení základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkým účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že okresný súd sťažovateľku nesprávne poučil o nemožnosti podať odvolanie proti napadnutému uzneseniu. Pokiaľ ide o poučenie o opravnom prostriedku v napadnutom uznesení, ústavný súd sa už vo svojej rozhodovacej

činnosti vyjadril, že pod právnymi účinkami rozhodnutí sa rozumie platnosť (viazanosť súdu rozhodnutím po jeho vyhlásení, vyhotovení alebo doručení), právoplatnosť a (predbežná) vykonateľnosť, ktoré nastávajú vždy, ak nedôjde k odloženiu týchto účinkov v dôsledku úkonov účastníkov konania. K právnym účinkom rozhodnutia preto nemožno radiť aj obsah rozhodnutia, ku ktorému patrí aj poučenie o možnosti použiť opravný prostriedok. Takéto poučenie nemá žiaden účinok, je iba plnením špeciálnej poučovacej povinnosti súdu, ktorej obsah sa môže meniť (a aj mení) v dôsledku zákonnej úpravy. To, že takéto poučenie nemá žiaden účinok, je potvrdené aj stabilnou praxou opravných súdov v občianskom súdnom konaní, podľa ktorej nesprávne poučenie o možnosti podať opravný prostriedok (napríklad ak sa v poučení súdneho rozhodnutia uvádza, že účastník môže podať odvolanie, hoci podľa Civilného sporového poriadku odvolanie nie je prípustné) nezakladá žiadne účinky, najmä nevytvára procesné právo na podanie odvolania. Rozhoduje totiž len znenie zákona, a nie obsah poučenia (m. m. II. ÚS 264/04, pozri tiež III. ÚS 185/2017, I. ÚS 562/2017).

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť a pre zjavnú neopodstatnenosť.

II.2 K výroku nepovoľujúcemu odklad exekúcie

Sťažovateľka podanou sťažnosťou namieta porušenie označených práv napadnutým uznesením ako celkom, teda aj tým výrokom rozhodnutia, ktorým okresný súd nepovolil odklad exekúcie. Ústavný súd preto preskúmal odôvodnenie napadnutého uznesenia, v ktorom okresný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa nesprávne vyznačenej právoplatnosti exekučného titulu uviedol: «... *Súd sa stotožňuje s právnym názorom Najvyššieho súdu, ktorý vyjadril vo svojom uznesení z 25. apríla 2012, sp. zn. 7 Cdo 39/2010, keď uviedol, že „doložka právoplatnosti nie je právnou skutočnosťou, ktorá by mala vplyv na právne vzťahy účastníkov konania (takýto vplyv mám len právoplatnosť rozhodnutia ako taká, ktorá nastane nezávisle na vôli súdu či účastníkov konania okamihom, keď sú splnené zákonné podmienky a keď ho už nemožno napadnúť odvolaním), avšak je úradným osvedčením o právnej skutočnosti – nadobudnutí právoplatnosti.*

... Uvedené možno aplikovať rovnako aj pri vyznačení právoplatnosti na rozsudku, ktorý je exekučným titulom v tomto konaní. Právoplatnosť exekučného titulu – rozsudku nastala nezávisle od jej vyznačenia na doložke právoplatnosti, nakoľko v zmysle § 159 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016, doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že povinná voči predmetnému rozsudku odvolanie ako riadny opravný prostriedok nikdy nepodala. Pre samotnú právoplatnosť a vykonateľnosť exekučného titulu je teda irelevantné, aký dátum je uvedený na doložke právoplatnosti, nakoľko právoplatnosť a vykonateľnosť tohto rozhodnutia nastala uplynutím paričnej lehoty a márnym uplynutím lehoty na podanie opravného prostriedku – odvolania.

... V návrhu na odklad exekúcie povinná neuviedla žiadny z dôvodov uvedených v § 56 ods. 1 Exekučného poriadku, uviedla len toľko, že nakoľko je možné očakávať zastavenie exekúcie, súd má vyhovieť tomuto návrhu na odklad exekúcie. Súd však zamietol návrh na zastavenie exekúcie, a nevidí iný dôvod na povolenie odkladu exekúcie v zmysle zákonných ustanovení Exekučného poriadku.»

Uvedené závery okresného súdu podľa sťažnostnej argumentácie sťažovateľky nie je možné považovať za svojvoľné či arbitrárne. Sťažovateľka totiž v konaní pred ústavným súdom neuviedla žiadnu ústavnoprávne relevantnú argumentáciu, na základe ktorej by ústavný súd mohol a mal dospieť k záveru o porušení jej práv napadnutým uznesením. Právny názor okresného súdu, podľa ktorého právoplatnosť exekučného titulu nastala nezávisle od jej (nesprávneho) vyznačenia na doložke právoplatnosti, je z pohľadu ústavného súdu ústavne udržateľný.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné túto časť sťažnosti sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2018